

Prof. dr hab. Anna Twardowska

RECENZJA

Pracy doktorskiej mgr. Roberta Zawadzkiego p.t.
„Niezapomniane przemowy. Aktor w erze kreacji sieciowej”
oraz dorobku artystycznego.

Mgr Robert Zawadzki ukończył studia na Wydziale Aktorskim we Wrocławiu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie w 2004r. Artysta ukończył także studia podyplomowe w 2014 r. na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku Zarządzanie dla Twórców, Artystów i Animatorów Kultury oraz w 2022 roku ukończył Wydział Reżyserii Gdyńskiej Szkoły Filmowej. Od roku akademickiego 2017/2018 mgr Zawadzki jest doktorantem Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. W latach 2015 – 2017 artysta był asystentem prof. Krzysztofa Dracza na Wydziale Aktorskim PWST we Wrocławiu – przedmiot nauczania: Sceny Współczesne, III rok – wolontariat; od października 2017r. jest współprowadzącym z mgr. Marcinem Wierzchowskim przedmiot „Filmowanie aktora” dla studentów II roku Wydziałów: Reżyserii filmowej i Telewizyjnej, Sztuki Operatorskiej i Aktorskiego, PWSFTviT w Łodzi; jest także asystentem na Wydziale Aktorskim Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie.

Po ukończeniu studiów na wrocławskim Wydziale Aktorskim artysta nie związał się na stałe z żadnym teatrem. Angażował się w pracę reżyserską, w ostatnim okresie zrealizował etiudę filmową „Bezdech”, inspirowaną sceną z filmu „Gattaca” (scenariusz i reżyseria Robert Zawadzki, opieka Sławomir Idziak – Film Spring Open, 2019r.). Współreżyserował spektakl „Czeski dyplom” w reżyserii Piotra Ratajczaka w Teatrze im. Jana Kochanowskiego w Opolu (2019r.). Samodzielnie zrealizowane filmy krótkometrażowe do których napisał scenariusze to między innymi „Stróż”, „Dzień matki”, a także film dokumentalny „Szpagat”(2021r.)

Najbogatszy jak dotąd dorobek artystyczny p. Zawadzkiego stanowią role teatralne, filmowe i seriale telewizyjne. Role teatralne, w których artysta grał dotychczas, to przede wszystkim te, które w jakimś stopniu sam wybiera. Wędrując po Polsce zgłasza akces do interesujących go spektakli przygotowywanych przez znanych mu reżyserów którzy tworzą teatr zaangażowany, poruszający, którzy czytają dramaty na nowo, wprowadzają teksty i nowe postaci wzbogacające realizowany dramat.

Pośród ważnych w dorobku artysty spektakli są „Szewcy”, Stanisława Ignacego Witkiewicza w reżyserii Piotra Ratajczaka (Bałtycki Teatr Dramatyczny”), w których Zawadzki grał prokuratora Roberta Scurvy`ego. Recenzenci podkreślali jego znakomite aktorstwo i sceniczny temperament. Kolejne bardzo interesujące przedstawienie „Dziady” Adama Mickiewicza Lech Raczak zrealizował w 2007 roku w Teatrze im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy. Reżyser, artysta o niebanalnej wyobraźni, powierzył rolę Gustawa/ Konrada czterem aktorom, każdy z nich reprezentował inną osobowość. Wielka Improwizacja „rozpisana” na cztery głosy stała się egzemplifikacją rozdarcia bohatera, podkreślała jego wewnętrzną walkę, była ważnym zabiegiem inscenizacyjnym spektaklu. Pośród Gustawów postaci, którą gra Zawadzki wyróżniła jedna z recenzentek pisząc: „Szczere ukłony w stronę Zawadzkiego, który bez kompleksów mógłby zaprezentować swoje umiejętności w niejednym Hollywoodzkim horrorze” (Katarzyna Krychalska

Dziennik Teatralny Wrocław 8 grudnia 2008).

W 2008r. na Scenie Prapremier IN Vitro w Lublinie powstał spektakl „Nic co ludzkie”, tryptyk reżyserowany przez Pawła Passiniego, Piotra Ratajczaka i Łukasza Witt – Michałowskiego. Aktorzy siedzący pośród widzów mówili autentycznymi tekstami o prześladowanych Żydach, którzy przeżyli pogromy. W drugiej części tryptyku, reżyserowanym przez Piotra Ratajczaka, Robert Zawadzki grał człowieka szukającego kierowcy, który zawiózłby go razem z Żydówką i jej dzieckiem do lasu, gdzie ich zabije. Beznamiętny ton jakim aktor wypowiada tekst robi miazdzące wrażenie. Wydaje się, że człowiek nie może być aż tak pozbawiony ludzkich przecież uczuć. Wszyscy twórcy, a więc zespół aktorski, reżyserzy, autorzy oprawy muzycznej i dramaturg stworzyli znakomity, poruszający spektakl.

Na X Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Niezależnych w Ostrowie Wielkopolskim w 2009 roku „Nic co ludzkie” w reżyserii P. Passiniego, P. Ratajczaka i Ł. Witta – Michałowskiego otrzymało Nagrodę Specjalną.

W 2012 roku p. Robert Zawadzki otrzymał od reżysera Jimmy Fay'a propozycję zagrania roli Roberta w spektaklu „Quietly”, wybitnego północnoirlandzkiego dramaturga Owena McCaffry w The Abbey Theatre – Irlandzkim Teatrze Narodowym w Dublinie. Przedstawienie dotyczyło zamachu bombowego w Belfaście w 1974r., którego ofiarami było sześć osób. Po trzydziestu latach w barze spotkało się trzech mężczyzn. Jednym z nich jest syn ofiary tamtego tragicznego zdarzenia, drugim zamachowiec, który wrzucił bombę do pubu, trzecim barman, którego gra Robert Zawadzki. Premiera odbyła się 20 listopada 2012r. Przedstawienie odniosło wielki sukces zarówno w Irlandii, Szkocji, Wielkiej Brytanii, a także w Stanach Zjednoczonych. W 2013r. na Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym w Edynburgu spektakl „Quietly” otrzymał prestiżową nagrodę FRINGE FERST.

Sztuka „Quietly” w Nowym Jorku została bardzo dobrze przyjęta przez widzów i wysoko oceniona przez krytyków, także za mocny wydźwięk polityczny.

W rozmowie z Sarah Katz ze Stage Door Dish, Robert Zawadzki odpowiadając na pytania dotyczące ewentualnych zmian w spektaklu, który jest grany od dłuższego czasu, aktor zauważa, że konsekwencją życia, a także otoczenia jest dojrzewanie. Podobnie jak aktorzy sztuka również dojrzewa. Wpływ środowiska na sztukę nie jest ograniczony i nigdy nie będzie i dziś ten wpływ zawsze jest mniejszy niż będzie jutro ale znacznie większy niż był wczoraj.

Osiągnięcia artystyczne mgr. Roberta Zawadzkiego wynikają m.in. ze swego rodzaju credo – aktor winien być elastyczny i odważny. Mówiąc o elastyczności p. Zawadzki odwołuje się do fragmentu „44 listów ze świata płynnej rzeczywistości” Zygmunta Baumana: „musimy być przygotowani na zmiany, musimy być elastyczni”.

Rok 2020 - rok początku pandemii zmusił wszystkich, w tym aktorów, do ważnych zmian w sposobie pracy.

Korzystając z wprowadzonego przez MKiDN programu stypendialnego „Kultura w sieci” mgr Zawadzki zrealizował projekt artystyczny p. t. **„Niezapomniane przemowy” Aktor w erze kreacji sieciowej.**

Istotną rzeczą przy tworzeniu tego projektu był świadomy wybór wystąpień mający na celu oprócz dotarcia do widza z konkretnym przesłaniem, ukazanie stanowiska autora projektu do otaczającej go i odbiorcę rzeczywistości.

Cykl przemów otwiera wystąpienie Shirin Neshat podczas ceremonii przyznania jej nagrody Crystal Awards na Światowym Forum Ekonomicznym w Davos w roku 2014.

Nawiązując do słów artystki o konieczności stworzenia ludziom sztuki, warunków do swobodnej wypowiedzi (warunki ekonomiczne, cenzura), mgr Robert Zawadzki w komentarzu do wystąpienia przywołuje jako przykład powszechnie znaną sprawę spektaklu „Dziady” Mai Kleczewskiej zrealizowanego w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Teatr utracił patronat Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a co za tym idzie 3 mln. zł. dofinansowania na remont teatru.

Przemówienie Roberta Kennedy'ego wygłoszone po śmierci Martina Luthera Kinga jr. wzywające do zastąpienia wszelkiego rodzaju mowy nienawiści wysiłkiem wzajemnego zrozumienia i empatii. Autor pracy widzi konieczność takich działań ze strony polskich polityków wszystkich opcji. Brak zrozumienia, brak dialogu oraz propagowanie nienawiści doprowadziły do zabójstwa prezydenta Gdańska podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Maurice Williamson to kolejny mówca, którego poglądy na prawa mniejszości LGBT przedstawione w wystąpieniu w Izbie Reprezentantów Nowej Zelandii w 2013 roku, mgr Robert Zawadzki konfrontuje z obowiązującym stanowiskiem partii rządzącej w naszym kraju. W swoim wystąpieniu M. Williamson wzywa do tolerancji i poszanowania innych orientacji seksualnych. Wynikiem tego wystąpienia jest przyjęcie przez Parlament Nowej Zelandii Ustawy o Nowelizacji Definicji Małżeństwa. Wypowiedzi polskich polityków w tym Prezydenta i Ministra Edukacji Narodowej są jaskrawym przykładem postaw bezpardonowych i braku zrozumienia.

John Hume, współlaureat z Dawidem Trimble'em Pokojowej Nagrody Nobla za doprowadzenie w 1998r. do pokojowego Porozumienia Wielkopiątkowego jest autorem następnego wystąpienia. W swoim noblowskim przemówieniu zwracał uwagę na fakt, że każdy konflikt ma swoje podłoże w braku tolerancji dla różnic (wyznanie, rasa, kolor skóry, narodowość), a różnice są naturalne i nie powinny być źródłem agresji i nienawiści.

Ważne wystąpienie Lecha Wałęsy po podpisaniu w 1980r. porozumień sierpniowych, które w pokojowy sposób kończyło niebezpieczny konflikt grożący w konsekwencji najgorszym dla Polaków scenariuszem, zakończyły go znaczące słowa Wałęsy: „dogadaliśmy się jak Polak z Polakiem”.

Obecna sytuacja polityczna i społeczna stanowi zaprzeczenie tych słów i skłania do wniosku, że Polaków jednoczą sytuacje ekstremalne lub wymagające uruchomienia pokładów dobra n.p. uchodźcy z Ukrainy.

Funkcjonowanie państwa prawa jest wykładnią przemówienia Beniamina Franklina, skierowane do przewodniczącego Komisji Szczegółów opracowującej detale konstytucji Stanów Zjednoczonych. Beniamin Franklin podkreślał istotę wspólnej pracy „ponad podziałami” nad zapisami konstytucji, która musi być przestrzegana przez wszystkich obywateli państwa.

Temat ochrony praw dziecka, zwłaszcza pokrzywdzonego przez księży, to kanwa wystąpienia premiera Irlandii Endy Kenny'ego w roku 2011. Powołany przez niego Gabinet ds. Dzieci i Młodzieży oraz ustawa „Po pierwsze dzieci” w istotny sposób zapewniły dzieciom w Irlandii ochronę i bezpieczeństwo. Dalsze działania władz Irlandii, kraju na wskroś katolickiego bardzo mocno ograniczyły wpływ kościoła na sprawowanie władzy w państwie. Zdaniem doktoranta takich działań nie podjęły i nie podejmują władze polskie.

Tutaj można zacytować słowa premiera Irlandii: „Stoję tu dziś jako premier, który jest katolikiem, ale nie katolickim premierem”.

Problem, który tli się zarzewiem od dawna, który co jakiś czas pojawia się w Polsce i mimo podejmowanych prób wyjaśnienia niechlubnej roli Polaków w prześladowaniach Żydów w dalszym ciągu istnieje.

Prezydent Aleksander Kwaśniewski w lipcu 2001 roku w Jedwabnem mówił o zbrodni jaką Polacy popełnili na współobywatelach i przepraszając prosił o przebaczenie, przepraszał w imieniu swoim i tych Polaków, których sumienie jest poruszone tamtą zbrodnią. „Naród jest wspólnotą. Wspólnotą jednostek, wspólnotą pokoleń. I dlatego musimy patrzeć prawdzie w oczy. Każdej prawdzie”.

W komentarzu do tego wystąpienia mgr Zawadzki cytuje słowa byłego więźnia Auschwitz Mariana Turskiego z 2020 roku w 75 rocznicę wyzwolenia obozu Auschwitz, : „Nie bądźcie obojętni kiedy widzicie kłamstwo historyczne. Nie bądźcie obojętni kiedy widzicie, że przeszłość jest naciągana do aktualnej polityki. Jedenaste przykazanie: nie bądź obojętny.”

Ostatnie z przedstawionych przemówień należy do XIV Dalajlamy – Tenzina Gajco, którego słowa

mgr Zawadzki przytacza we wstępie do komentarza - „Dobre serce, gorące serce, serce pełne współczucia, to serce uczące się”.

Dalajlama podczas swojego wystąpienia w Atlancie w trakcie uroczystości odbierania tytułu doktora honoris -causa Uniwersytetu Emory wygłosił przepelnione życiową mądrością przemówienie. Wskazywał w nim jak wyjątkową cechą ludzkości jest unikalny ludzki mózg dzięki któremu mamy zdolność myślenia i zapamiętywania. Dlatego tak ważna jest edukacja. Można ją przyrównać do instrumentu, który jeśli jest właściwie używany, konstruktywnie zależy od użytkownika. „Jeśli mamy wykształcenie i dobrego człowieka, kogoś o dobrym sercu, poczuciu zaangażowania i odpowiedzialności i jeśli połączysz te dwa elementy twoja wiedza będzie konstruktywna. Edukacja i gorące serce, serce współczujące jesteś sobą i stajesz się osobą szczęśliwą.”

Tenzin Gajco m.in. wyraził pogląd, że ludzkość ma losy swego istnienia w swoich w rękach.

Mgr Robert Zawadzki w komentarzu do tego wystąpienia widzi istotną rolę kultury i sztuki zwłaszcza w edukacji.

Realizacja projektu „Niezapomniane przemowy” w sytuacji pandemii wymagała od autora dużej inwencji twórczej. Sceny nagrywane w warunkach domowych stwarzały problemy czysto techniczne jak n.p. oświetlenie, dźwięk czy scenografia. Pan Robert Zawadzki nagrywał dźwięk głównie nocą, eliminując w ten sposób gwar ulicy. Technologia green screen umożliwiła zmiany scenografii głównie tła przemowy.

Wszystkie te zabiegi technicznie miały wydobyć artystyczne walory projektu co przyniosło oczekiwany efekt.

Zrealizowany projekt można odczytać jako rodzaj monodramu w wielu odsłonach z których każda porusza inny, ważki dla życia społecznego i działalności polityków temat.

Od 2020 roku mgr Zawadzki jest asystentem etatowym prof. Krzysztofa Dracza w przedmiocie „praca nad rolą – sztuki współczesne” na III roku Wydziału Aktorskiego we Wrocławiu AST w Krakowie, która jest kontynuacją wolontariatu w tym przedmiocie (lata 2015-2016).

Od roku akademickiego 2017/2020, jest doktorantem Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. W tym okresie współpracował jako asystent mgr. Marcina Wierzchowskiego przy zajęciach „Filmowanie aktora”, w których uczestniczyli studenci Wydziału Reżyserii, Wydziału Sztuki Operatorskiej oraz Wydziału Aktorskiego. W latach 2018/19 i 2019/20 p. Zawadzki otrzymał stypendium doktoranckie oraz stypendia projakościowe PWSFTviT w Łodzi

W rozdziale dotyczącym pracy pedagogicznej mgr Robert Zawadzki dzieli się doświadczeniami jak bardzo musiał się zmienić proces kształcenia adeptów sztuki aktorskiej w czasach pandemii. Model uczelni który funkcjonował przed 2020 rokiem, kiedy edukacja w szkołach teatralnych i filmowych opierała się na bezpośrednim kontakcie wykładowców ze studentami, musiał zmienić się na nauczanie zdalne i studenci rozpoczęli naukę korzystając z narzędzi internetowych. Program nauczania musiał uwzględnić w znacznym stopniu samodzielną pracę studenta nad rolą. Budowanie postaci scenicznej, w której adept nie ma obok siebie partnera, lub partnerów z którymi współlistnieje na scenie, wymaga świadomości i umiejętności, które pomogą w samodzielnym proponowaniu charakteru postaci. Dla studentów I roku było to niezwykle trudne zadanie. Student pierwszego roku w owym czasie, dzisiaj już III roku, wspomina początek zajęć online wręcz tragicznie. Studenci ale także pedagodzy mieli wyłącznie negatywne odczucia. Dopiero z biegiem czasu zaczęli dostrzegać pozytywy. Uwierzyli, że z pomocą pedagogów, którzy też „uczyli się uczyć” uda się pokonać trudności. Nawet te najtrudniejsze zadania przekazywanie online emocji i uczuć musieli studenci samodzielnie znaleźć odpowiednie środki wyrazu.

Program pierwszego semestru przewiduje pracę nad dramataми psychologicznymi, które zmuszają do głębokiej analizy postaci oraz relacji między nimi. W drugim semestrze zadaniem studenta jest budowanie wyrazistej postaci, nadaniu jej charakterystyczności i wyjątkowości. Nauka w ostatnich

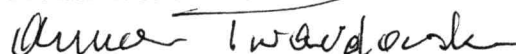
dwu latach pokazała, że realizowanie całego procesu dydaktycznego na odległość niestety nie sprawdza się. Dlatego przed końcowymi egzaminami studenci musieli wrócić do szkoły i odbyć choć w niewielkim stopniu spotkania, które zostały nagrane i jeśli było to konieczne zmontowane i dopiero wtedy oceniane przez pedagogów.

Niestety przedmiotów ruchowych – tańca, plastyki ruchu scenicznego, w-f, a także impostacji głosu nie udało się ćwiczyć i zaliczać online.

Projekt „Niezapomniane przemowy” Aktor w erze kreacji sieciowej realizowany w czasie i w wyjątkowych warunkach, bo pandemia była takim niezwykłym czasem, pozwolił wzbogacić umiejętności i podjąć różnego rodzaju aktywności n. p. studia na Wydziale Reżyserii Gdyńskiej szkoły Filmowej.

Osiągnięcia artystyczne ,praca pedagogiczna , realizacja projektu będącego przedmiotem rozprawy doktorskiej mgr. Roberta Zawadzkiego stanowią podstawę do konkluzji, że praca doktorska mgr. Roberta Zawadzkiego spełnia warunki art .186 Ustawy z dnia 20 lipca 2018. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce /Dz.U.Poz1668 z dnia 13 sierpnia 2018r./ i uważam za uzasadnione nadanie Panu mgr. Robertowi Zawadzkiemu stopnia doktora w dziedzinie sztuki filmowe i teatralne.

Prof.dr hab. Anna Twardowska

Wrocław , listopad, 2022r.